

economic@khorasannews.com

سه‌م شرکت‌های ایرانی در الگوی جدید

یکی از نقاط چالش بر انگیز و قابل تامل در الگوی جدید قرارداد‌های نفتی ایران به موضوع سه‌م شرکت‌های ایرانی طرف دوم قرارداد بر می‌گردد که هر شرکت سرمایه‌گذار خارجی می‌لزم به شرکت با یکی از آن‌ها برای تولید و بهره برداری در طرح هاست. طبق متنی که در خصوص مفاد الگوی جدید قرارداد‌های نفتی مصوب هیئت دولت منتشر شده‌است، طرف‌اول این الگوی جدید قرارداد، شرکت ملی نفت ایران است که به عنوان کارفرما به نمایندگی از دولت (وزارت نفت)، طرح‌های جدید نفتی را به طرف دوم قرارداد سفارش می‌دهد اما در تعریف طرف دوم قرارداد هیچ اشاره ای به ایرانی یا خارجی بودن و سهم هر یک از آن‌ها نشده است. البته الزامی به شرکت با یکی از شرکت‌های سرمایه‌گذار خارجی با یک شریک ایرانی وجود دارد، بر گرفته از ماده ۱۱ قرارداد است که در آن به صراحت آمده است: "از زمان شروع بهره‌برداری در مورد طرح‌های جدید و یا به نتیجه رسیدن تولید اضافی ناشی از عملیات پیمانکار در طرح‌های بهبود (IOR) و یا افزایش ضریب بازیافت (EOR)، تولید و بهره‌برداری از تأسیسات نیز علاوه بر توسعه، به نحوی که در قرارداد توافق می‌شود، توسط شرکت ایرانی عملیاتی مشترک (Joint Operation Company) و (یا شرکت ایرانی دیگری که توسط همین شرکت تشکیل می‌شود) با حفظ مسئولیت‌های طرف دوم قرارداد انجام می‌گردد".

با این حال این چالش همچنان باقی است که گرچه از ماده ۱۱ قرارداد می‌توان به الزام طرف خارجی برای گرفتن شریک ایرانی واقف شد اما این که سهم این مشارکت چقدر است می‌تواند محل بحث یا حتی منازعه گردد. البته با نگاهی دیگر به مسئله تا حدی این موضوع تطبیف شده است چرا که ذیل بند ۲-۴ الگوی جدید قراردادها تاکید شده‌است که طرف دوم قرارداد، ملزم به حداکثر استفاده از توان فنی و مهندسی، تولیدی، صنعتی و اجرایی کشور بر اساس "قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی خدماتی در تأمین نیازهای کشور و تقویت آنها در امر صادرات و اصلاح ماده ۱۰۴ قانون مالیات‌های مستقیم" می‌باشد. بر اساس ماده ۴ قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی؛ دستگاه‌های اجرایی مشمول این قانون موظفند در اجرای کلیه طرح‌ها و پروژه‌های خدماتی، ساخت، نصب و تأمین کالاها، تجهیزات، لوازم و فرآورده‌ها به گونه‌ای برنامه‌ریزی کنند که حداقل پنجاه و یک درصد (۵۱ درصد) هزینه هر طرح و پروژه آنها به صورت کار در داخل کشور باشد.

همچنین بر اساس بند ۳-۴ الگوی جدید قراردادها طرف دوم قرارداد متعهد می‌شود به استفاده حداکثری از نیروهای انسانی داخلی در اجرای قرارداد و ارائه برنامه جامع آموزشی جهت ارتقای کیفی این نیروها و انجام سرمایه‌گذاری‌های لازم در قالب هزینه‌های مستقیم سرمایه‌ای برای انجام برنامه‌های آموزشی و تحقیقاتی از جمله ارتقا و به‌روزرسانی مراکز تحقیقاتی موجود و ایجاد مراکز تحقیقاتی مشترک و یا اجرای طرح‌های تحقیقاتی مشترک مرتبط با این برنامه‌ها که باید متناسب با عملیات (اکتشاف، ارزیابی، توسعه اولیه، توسعه آتی مشتمل بر بهبود تولید و افزایش ضریب بازیافت IOR و EOR در هر مرحله از عمر مخزن یا زمانبندی مشخص متناسب در هر قرارداد ارائه شود.

در جمع‌بندی مطالب می‌توان گفت که هر چند طبق بند ۲-۴ الگوی جدید قرارداد‌های نفتی مبنی بر الزام طرف دوم قرارداد بر به کارگیری قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی خدماتی در تأمین نیازهای کشور سهم استفاده از توان و امکانات تجهیزات و نیروی انسانی داخلی در الگوی جدید قرارداد‌های نفتی باید بیش از ۵۱ درصد باشد اما سهم مشارکت شریک ایرانی در کل اجرای قرارداد (شامل تمام مراحل از اکتشاف تا بهره‌برداری) همچنان مبهم است و درصود رقم مشخصی برای آن وجود ندارد که این موضوع ممکن است در صورت عدم اجرای وظایف نظارتی از سوی دستگاه‌های ذیربط زمینه‌ارایی سوء استفاده با دور زدن الزام استفاده از شریک ایرانی در راستای انتقال فناوری به داخل و سایر منافع در از مدت برای کشور مان مهیا کند.

خبر

مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران:

پنج انتظار ایران برای امضای قرارداد‌های نفتی با شرکت‌های بین‌المللی

معاون وزیر نفت، انتظارات ایران را از شرکت‌های بین‌المللی برای واگذاری توسعه میدان‌های نفت و گاز به این شرکت‌ها در دوران پساتحریم تشریح کرد.

به گزارش شانا، بر اساس اعلام شرکت ملی نفت ایران، رکن الدین جوادی در تشریح مهمترین انتظارات این شرکت از شرکت‌های خارجی علاقه‌مند به مشارکت و سرمایه‌گذاری در طرح‌های توسعه‌ای صنعت نفت و گاز ایران در دوران پساتحریم، گفت: HSE، کلیه‌ی اولیه اصلی همکاری‌های شرکت ملی نفت با شرکت‌های طرف قرارداد در صنعت نفت خواهد بود.

وی با اعلام این که همه شرکت‌های خار‌جی می‌موظف به تعهد شفاف و جدی در زمینه اجرای ضوابط بهداشت، ایمنی و محیط زیست در قرارداد‌های توسعه بخش بالادستی صنعت نفت ایران هستند، تصریح کرد: در کنار رعایت الزامات HSE، افزایش سهم سازندگان و صنعتگران ایرانی در اجرای پروژه‌های نفت و گاز کشور از دیگر انتظارات شرکت ملی نفت ایران از طرف‌های خارجی است.

مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران با بیان این که بر اساس قوانین کشور حداقل سهم ساخت داخل در پروژه‌های نفت و گاز ۵۱ درصد از سهم هر قرارداد نفتی است، اظهار کرد: در قرارداد‌هایی که امروزه در کشور اجرا می‌شود، سهم ساخت داخل غالباً بالای ۶۵ درصد تا ۶۸ درصد هم هست و این سهم به دلیل پیشرفت‌های حاصل در طول دو دهه گذشته در عمل تحقق پیدا کرده‌است.

الگوی جدید قرارداد‌های نفتی IPC در بوته نقد

چوب حراج یا صیانت از منابع ملی

الگوی جدید قرارداد‌های نفتی ایران موسوم به آی‌پی‌سی (Iran Petroleum Contract) هفتم آذرماه در همایشی با حضور کارشناسانی از ۴۵ کشور جهان در حالی رونمایی شد که هنوز بحث‌ها و نقدهای فراوانی درباره جزئیات آن در محافل کارشناسی مطرح است، از یک سو برخی از مسئولان نفتی تاکید این الگوی جدید بر الزام مشارکت شرکت‌های خارجی با یک شریک ایرانی در انعقاد قرارداد را یک نقطه مثبت در راستای خصوصی‌سازی و اجرای اصل ۴۴ قانون اساسی می‌دانند اما از سوی دیگر برخی چهره‌های کارشناس صاحب‌نام در صنعت نفت چنین روشی را موجب رقابت شرکت‌های ایرانی شریک خارجی با شرکت مادر و طرف اول قرارداد یعنی شرکت ملی نفت و در نتیجه تضعیف صنعت نفت کشور مان در دراز مدت می‌دانند، که در ادامه به بیان کارشناسان امر در بررسی ابعاد مختلف این الگوی جدید قرارداد‌های نفتی می‌پردازیم:

مذاکره با ۲۰ شرکت بزرگ خارجی

مهدی حسینی، رئیس کمیته طراحی قرارداد‌های جدید نفتی در وزارت نفت با اشاره به حضور بیش از ۱۲۰ شرکت خارجی از ۴۵ کشور جهان در همایش هفتم آذرماه می‌گوید: این حجم از استقبال نشان می‌دهد که ایران و مدل جدید قرارداد‌های نفتی جذاب است که البته درباره این الگوی جدید سیمین‌های متعددی از دوسال گذشته تا کنون برگزار شده و با ۲۰ شرکت بزرگ خار‌جی در باره آن مذاکره شده‌است. وی می‌افزاید: چارچوب این قرارداد‌ها شناخته شده است و مدل قراردادی ما مشخص است و فکر می‌کنم این الگوی جدید فرصت‌های خوبی را برای هر دو طرف ایجاد می‌کند به ویژه برای شرکت‌های داخلی چون یک الزام قرارداد را در آن گذاشته‌ایم که شرکت‌های نفتی باید با میان شرکت‌های صاحب صلاحیت ایرانی یک شریک داخلی داشته باشند و یا این‌که با صورت برابر کار کنند.

وی در پاسخ به این که چگونه می‌توان فاصله فنی بین شرکت‌های داخلی و خارجی از نظر داشتن فناوری را به ویژه به دلیل تحریم نفتی ایران طی سال‌های گذشته پر کرد، می‌گوید: براساس آمارهای موجود در کشور، ما در حوزه داخلی ما توانمند هستند و صنعت نفت کشور را طی دوران جنگ و تحریم با فناوری‌هایی که داشته‌اند به خوبی اداره کرده‌اند. ما مهندسان و کارشناسان خوبی داریم و قرار نیست که کارآموزی کنیم، به گفته‌ی در کنار قرارداد‌های بیع متقابل خار‌جی، ظرفیت‌های داخلی کشور

گفت‌وگو

رئیس انجمن سازندگان تجهیزات نفتی:

تنها ۳۰ درصد از توان داخلی در صنعت نفت استفاده می‌شود

صاحب‌رئیس انجمن سازندگان صنعت نفت می‌گوید که ۷۰ درصد توان ساخت داخلی در زمینه تجهیزات نفتی در کشور وجود دارد که فقط از ۳۰ درصد استفاده می‌شود و مابقی آن خالی است

سیدرضا پیران اظهار امیدواری می‌کند که در الگوی جدید قرارداد‌های نفتی از سهم توان ساخت داخل استفاده بیشتری شود معتقد است که این سهم طبق قانون (استفاده حداکثری از توان داخل) باید بیش از ۵۰ درصد باشد که جزئیات آن را در ادامه می‌خوانید:

مدیرعامل شرکت ملی نفت در مراسم رونمایی از الگوی جدید قرارداد‌های نفتی توصیه کرد که تا ۷۰ درصد از توان داخلی برای قرارداد‌های نفتی استفاده شود، نظر شما در این باره چیست؟

ما ۷۰ درصد توان ساخت داخل در کشور داریم که فقط از ۳۰ درصد آن استفاده می‌شود و مابقی آن خالی است. امیدواریم که از این ظرفیت به‌موجب‌قولی که همه‌دانه‌اند به‌طور کامل و جامع استفاده کنیم. ما در انجمن سازندگان تجهیزات صنعت نفت آمادگی خودمان را در این زمینه اعلام کرده‌ایم که توان، نیروی انسانی، ظرفیت و شاخص‌ها و استانداردها را داریم و می‌توانیم اعمال کنیم. تنها موضوعی که به عنوان محرک چرخ تولید می‌ماند، منابع مالی است که سرمایه‌گذاران خار‌جی با حضورشان در این قرارداد‌ها، آورده‌هایشان را می‌آورند و سفارشاتشان را به موجب قانون و قرارداد اعطای می‌کنند. دستاورد آن فعال‌سازی بدنه تولید در بخش بومی‌سازی صنعت نفت خواهد شد. در زمینه توسعه و بهبود مدیریت صنعت نفت نیز باید بتوانیم نوآوری‌هایی که در دنیا طی چند سال اخیر ایجاد شده‌است و به دلیل تحریم از آن‌ها دور بوده‌ایم در تولید خودمان اعمال کنیم، به‌طوری‌که سهم استفاده از توان داخلی را که در حال حاضر به‌موجب قانون ۵۱ درصد است، بتوانیم به‌ضریب بالاتری افزایش دهیم که این توان را داریم.

تفاوت قرارداد‌های آی‌پی‌سی با قرارداد‌های قبلی در چیست؟

آی‌پی‌سی مخفف عبارت (Iran Petroleum Contract) به

لحظه شماری دانمارک‌ی‌ها

برای آغاز همکاری نفتی با ایران

فرمان روزنامه‌مسج ایران پنج‌شنبه ۱۷ دی ۱۳۹۴، ۲۶ ربيع الاول ۱۴۳۷، شماره ۱۹۱۶۱

وزیر امور خارجه دانمارک گفت: شرکت‌های دانمارکی به دنبال همکاری بلندمدت با ایران هستند. به گزارش شانا، کریستین نینسن، پس از دیدار با بیژن زنگنه، وزیر نفت کشورمان در جمع خبرنگاران گفت: من فکر می‌کنم ظرفیتهای زیادی پیش‌روی ایران و دانمارک برای همکاری در بخش‌های مختلف اقتصادی وجود دارد. وی اظهار کرد: ما منتظر لغو تحریم‌های رای آغاز همکاری با تهران هستیم.

خو‌ا‌ه‌ن‌د‌ د‌ا‌ش‌ت.

■ **تاکید بر قرارداد‌های یکپارچه**

با این حال زمانی نیا، معاون امور بین الملل و بازرگانی وزیر نفت در گفت‌وگو با خراسان بر یکپارچه بودن این قرارداد‌ها به عنوان یک مزیت نسبت به گذشته تاکید می‌کند و درباره قرارداد‌های یکپارچه با یکی از شرکت‌های نفتی می‌گوید: تعریف اصلی این قرارداد‌ها در حقیقت قرار داد‌های یکپارچه نفتی است که صفت یکپارچه آن در مورد شمولیت تمام مراحل اکتشاف، توسعه، تولید و بهره‌برداری است که به همه این موارد به صورت یکپارچه می‌پردازد.

وی می‌افزاید: همین موضوع برای شرکت‌های خار‌جی جذاب است و البته تأمین‌کننده منافع ما نیز به طریق اولی‌هست. بنابر این باید بر کلمه یکپارچه در این قرارداد‌ها تاکید شود. معاون وزیر نفت توضیح می‌دهد: قبلاً این طور نبود به عنوان مثال یک قسمت از این فرآیند (از اکتشاف تا بهره‌برداری) به یک شرکت خار‌جی داده می‌شد و یک قسمت دیگر را شرکت دیگری انجام می‌داد در حالی که طبق این الگوی جدید شرکت‌های خار‌جی می‌توانند با ایجاد یک شرکت مشترک با شریک ایرانی به صورت یکپارچه این کار‌ها را از اکتشاف تا بهره‌برداری دنبال کنند. در‌خود ذکر است این نکات مطرح شده از سوی معاون وزیر نفت مربوط به بند ۱-۱۱ قرارداد‌های جدید است که در آن در مورد تعریف طرف دوم قرارداد آمده‌است که شرکت‌یا مشارکتی است از شرکت‌های صاحب صلاحیت نفتی که جهت سرمایه‌گذاری و انجام‌هریک از عملیات اکتشاف، توسعه، تولید و بهره‌برداری و اجرای طرح‌های بهبود و یا افزایش ضریب بازیافت یا همه آن‌ها به صورت پیوسته، طی فرآیند قانونی انتخاب می‌شود و قرارداد مربوطه را امضای کند.

گفت‌وگو

رئیس انجمن سازندگان تجهیزات نفتی:

تنها ۳۰ درصد از توان داخلی در صنعت نفت استفاده می‌شود

معنی قرارداد‌های نفتی ایران است، در گذشته چنین صراحتی در عنوان قرارداد وجود نداشت و فقط شرایط حاکم بر قرارداد‌ها و نوع اجرای قرارداد‌ها را به صورت بای‌بک و انتفاع طرف مقابل به طور مستقیم مطرح می‌کردند در صورتی که در آی‌پی‌سی بحث مشارکت در قرارداد است یعنی طرفین قرارداد باید یکدیگر شریک در کار می‌شوند. من تصور می‌کنم که این شرایط جدیدی است که به‌روزی بین‌المللی است و قطعاً وقتی که دوفرد یک کاری شریک شوند، چون منافعیان با هم است، قطعاً موفقیتشان و زیانشان نیز با هم است و این سرفصل جدیدی در اجرای قرارداد‌های نفتی است.

یعنی این الگوی قرارداد‌ی با شیوه‌های قبلی نظیر بای‌بک، BOT و BOO... متفاوت است؟

بله، کاملاً متفاوت است چون اینجا بحث مشارکت مستقیم مطرح است.

آیا در این مشارکت درصد بندی خاصی به صورت اجباری وجود دارد یا همان ۷۰ درصدی است که مدیرعامل شرکت ملی نفت توصیه کردند؟

در قرارداد‌ها وقتی که مشارکت می‌کنند ۵۱ درصد هزینه، ساخت، نیروی انسانی و تجهیزات و بهره‌برداری اش متعلق به طرف ایرانی است و ۴۹ درصد نیز توسط شرکت خار‌جی است که سرمایه‌گذاری می‌کند، حدود و ثغور و شرایط آن را قرار تعیین می‌کنند و متکی به نوع قرارداد، میدان و مخزن که آبی یا خشکی باشد و... جزئیاتش در قرارداد می‌آید.

در چنین حالتی با توجه به این که طرف خارجی سهمش کمتر از ۵۰ درصد می‌شود و حق تصمیم‌گیری برتر را ندارد، فکر می‌کنید استقبال خواهد کرد؟

بله استقبال می‌کنند چون ظرفیتشان آزاد شده‌است، خار‌جی‌ها خیلی مشتاقانه در کنفرانس ایران شرکت کردند چون الان ظرفیت خار‌جی‌ها خالی شده‌است و می‌خواهند برای پر کردن آن‌ها از ظرفیت‌های صنعت نفت ما استفاده کنند و این می‌تواند یک فرصت طلایی باشد.

